

**CYNGOR
SIR PENFRO**

IS-ADRAN DIOGELU'R CYHOEDD

**AMODAU TRWYDDED A CHANLLAWIAU AR GYFER
LLETY CATHOD**

Cynnwys

1. AMODAU CYFFREDINOL

- 1.1 Arddangos Trwydded
- 1.2 Cymeradwyaeth yr Awdurdod

2. LLETY A'R AMGYLCHEDD

- 2.1. Gwneuthuriad
- 2.2 Maint y Llety
- 2.3 Deunydd Gorwedd
- 2.4 Tymheredd a Gwresogi
- 2.5 Golau
- 2.6 Awyru
- 2.7 Glendid
- 2.8 Difa Plâu
- 2.9 Draenio a Gwaredu Gwastraff

3. DEIET A MAETH

- 3.1 Bwyd a Diod
- 3.2 Cyfleusterau Storio a Pharatoi Bwyd

4. YMDDYGIAD ARFEROL

- 4.1 Cyfleusterau Ymarfer
- 4.2 Goruchwyllo
- 4.3 Y Nifer Fwyaf o Gathod y Gellir eu Lletya a Gofynion Staffio

5. IECHYD A LLES

- 5.1 Cofrestru â Milfeddyg
- 5.2 Rheoli Clefydau a Brechu
- 5.3 Cyfleusterau Gwahanu
- 5.4. Gofynion Amrywiol
- 5.5 Cludo Cathod

- 5.6 Diogelwch rhag Tân
- 5.7 Diogelwch Cyfarpar Trydanol

6. CADW COFNODION

- 6.1 Cofrestr
- 6.2 Adnabod Unedau

7. DEDDF LLES ANIFEILIAID 2006

- 7.1 Meddyginiaeth Reolaidd
- 7.2 Cymdeithasoli
- 7.3 Ysgogiad Gweledol ac Ategolion

ARGYMHELLION

Polisi Yswiriant

MATERION ERAILL SY'N YMWNEUD Â GWEITHREDU LLETY TRWYDDEDIG

- A – Gweithdrefn Apelio
- B – Canllawiau Rhagofalon Tân
- C – Iechyd a Diogelwch

1. Amodau Cyffredinol

Amod Trwydded	Canllawiau
1.1 Arddangos Trwydded a. Rhaid arddangos copi o'r drwydded a'i hamodau mewn ffordd addas i'r cyhoedd mewn man amlwg yn y sefydliad lletya.	
1.2 Cymeradwyaeth yr Awdurdod a. Ni chaniateir i unrhyw anifeiliaid heblaw cathod gael eu lletya yn y cyfleusterau trwyddedig heb gymeradwyaeth ysgrifenedig yr awdurdod lleol.	

2. Llety a'r Amgylchedd

Rhaid i gathod gael eu cadw mewn llety sy'n briodol o ran gwneuthuriad, maint, man gorwedd, cyfleusterau ymarfer, tymheredd a gwresogi, goleuo, awyru, glendid, a chael gwared ar wastraff.

Amod Trwydded	Canllawiau
2.1. Gwneuthuriad a. Ni chaniateir i chi ddefnyddio unrhyw adeiladau heblaw'r rhai a nodir ar y cynllun cymeradwy a atodir i'ch trwydded.	Y cynllun cymeradwy yw'r diagram "diwyg" sy'n rhan o'ch trwydded flynyddol. Cynghorir pob safle newydd yn gryf i geisio arweiniad ar unrhyw ganiatadau cynllunio posibl a all fod yn ofynnol o ran 'newid defnydd' adeiladau sy'n bodoli eisoes neu godi adeiladau newydd.

- b.** Ni chaniateir defnyddio unrhyw lety newydd nes bod yr awdurdod trwyddedu wedi'i gymeradwyo.
- c.** Mae'n rhad i'r llety gael ei osod a'i weithredu bob amser yn unol â chynllun cymeradwy.
- d.** Cyn gwneud unrhyw waith addasu, rhaid i gynlluniau gael eu cyflwyno i'r awdurdod lleol a'u cymeradwyo ganddo.
- e.** Rhaid i bob uned gael ei hadeiladu ar sylfaen goncrit â philen atal lleithder yn unol â safonau'r Rheoliadau Adeiladu.
- f.** Rhaid i bob darn o bren allanol gael ei drin yn briodol rhag pydru, e.e. ei drin â Thanalin E. Ni chaniateir defnyddio unrhyw gynnyrch sy'n cynnwys unrhyw sylwedd sy'n wenwynig i gathod.
- g.** Rhaid i bob arwyneb mewdol a ddefnyddir ar waliau, lloriau, parwydydd, drysau a fframiau drysau fod yn llyfn ac yn anhydraidd ac wedi'i wneud o ddeunydd sy'n para. Rhaid nad oes unrhyw fargodiadau sy'n debygol o achosi anaf.
- h.** Os defnyddir rhwyll asio galfanedig ni ddylai diamedr y wifren fod yn llai na 1.60mm (rhwyll asio maint 16) heb gynnwys unrhyw orchudd ac ni ddylai maint y rhwyll fod yn fwy na 2.5cm (1").
- i.** Os oes rhwyll hyd at 5cm (2") o faint eisoes yn ei lle dim ond i letya cathod llawndwf y dylid ei defnyddio a phan gaiff ei newid dylid defnyddio rhwyll 2.5 cm.
- j.** Rhaid i ddeunydd lloriau pob adeilad ac uned fod yn llyfn ac yn anhydraidd a rhaid bod modd ei lanhau'n hawdd.
- k.** Rhaid i lawr mewdol pob uned newydd ei hadeiladu fod â digon o oleddf oddi wrth y man cysgu i sianel ddraenio orchuddiedig.
- l.** Ni ddylai draeniau fynd tuag at yr ochrau na'r

Nid yw rhoi trwydded yn rhoi unrhyw fath o ganiatâd cynllunio.

Dylai'r unedau gael eu dylunio er mwyn sicrhau bod pob cath yn cael mynediad parhaus at fan cyfforddus, sych, glân a thawel heb ddrafftiau i orffwys.

Dylai'r dyluniad ystyried lleoliad daearyddol e.e. gall llety fod yn fwy anodd ei wresogi os yw'n wynebu tua'r gogledd. Os lleolir yr unedau'n gywir bydd modd defnyddio cymaint o olau naturiol â phosibl.

Er mwyn sicrhau nad oes modd dianc drwy ffenestri dylent gael eu diogelu gan rwyll asio, neu gael eu gwneud o wydr cryf, polycarbonad neu ddeunydd priodol arall sy'n gwrthsefyll trawiad.

<p>parwydydd, er mwyn sicrhau na fydd halogiad yn cael ei drosglwyddo rhwng unedau.</p> <p>m. Os defnyddir drysau plastig ag ymylon metel, rhaid i'r ymylon stribedi metel fod yn ddigon siamffrog i atal cathod rhag cael eu hanafu.</p> <p>n. Rhaid i agoriadau drysau gael eu hadeiladu er mwyn sicrhau na chaiff llif dŵr/gwastraff ei atal, ac na chaiff ymgasglu oherwydd rhwystr.</p> <p>o. Rhaid darparu sgriniau tisian a hylendid uchder llawn rhwng unedau.</p> <p>p. Os oes bwlch o 0.65m (2") o leiaf rhwng unedau, yna rhaid darparu sgrin tisian a hylendid o 1.0m (3'3") o leiaf. Rhaid darparu'r un lefel o ddiogelwch ar gyfer llety uwch cyffiniol.</p> <p>q. Rhaid i'r llety gael ei adeiladu yn y fath fodd ag y bydd yn sicrhau diogelwch y gath.</p> <p>r. Rhaid i bob ffenestr sy'n achosi risg diogelwch bob amser fod yn un nad oes modd dianc drwyddi.</p> <p>s. Rhaid i unedau ymagor i goridorau diogel neu fannau diogel eraill fel na fydd modd i gathod ddianc o'r safle. Rhaid i bob ardal y mae gan gathod fynediad rhydd iddi fod dan do o rwyll neu ddeunydd anhydraidd addas.</p>	
<p>2.2 Maint y Llety</p> <p>a. Rhaid i bob uned gynnwys man cysgu o 0.85 metr sgwâr o leiaf ar gyfer pob cath unigol, neu 1.2 metr sgwâr ar gyfer hyd at dair o gathod ar y mwyaf o'r un cartref, gyda'r man cysgu o leiaf 1m o uchder.</p> <p>b. Rhaid i bob uned gynnwys man ymarfer o leiaf 1.7 metr sgwâr ar gyfer pob cath unigol, neu 3 metr sgwâr ar gyfer hyd at dair o gathod ar y mwyaf, sydd ar wahân i'r man cysgu ac yn benodol i'r gorlan honno.</p>	

<ul style="list-style-type: none"> c. Rhaid bod unedau o leiaf 1.8m o uchder. d. Rhaid i unedau sy'n bodoli eisoes ac nad ydynt yn cydymffurfio â'r meintiau gofynnol ar hyn o bryd fod yn addas er cysur y gath/cathod sy'n cael eu lletya a gellir eu huwchraddio'n raddol yn y dyfodol dros nifer o flynyddoedd ar ôl ymgynghori â pherchennog y llety cathod. e. Rhaid i'r man cysgu fod dan do o ddeunydd anhydraidd sy'n diogelu'r gath rhag tywydd garw. 	
<p>2.3 Deunydd Gorwedd</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Rhaid darparu cyfarpar gorwedd addas sy'n golygu bod y gath yn gyfforddus ac y mae modd ei lanhau a'i ddiheintio'n hawdd ac yn ddigonol. b. Rhaid i gyfarpar o'r fath fod wedi'i leoli i ffwrdd o ddrafftiau. c. Rhaid i ddeunydd gorwedd gael ei gynnal mewn cyflwr glân, heb barasitiaid. 	<p>Yn ymarferol, gall y perchennog ddarparu gwely/deunydd gorwedd y gath ei hun.</p> <p>Gallai deunydd gorwedd addas i'w ddarparu gan y sefydliad lletya gynnwys 'gwely milfeddyg' neu ddeunydd cyfatebol. Mae modd golchi a sychu'r math hwn o ddeunydd gorwedd yn hawdd.</p>
<p>2.4 Tymheredd a Gwresogi</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Rhaid i fannau gorwedd yr unedau fod wedi'u hinswleiddio er mwyn atal tymhereddau eithafol. b. Rhaid bod man gorwedd y llety cathod fod ar dymheredd o rhwng 10 C a 26 C bob amser. c. Mewn unedau gwahanu rhaid bod modd cynnal y tymheredd ar lefel addas ar gyfer cyflwr y gath, ac yn unol â chyngor milfeddygol. Fodd bynnag, ni ddylid caniatáu i'r tymheredd yn yr uned wahanu fynd yn uwch na 26°C nac yn is na 13°C. d. Rhaid darparu thermometr tymheredd isaf - uchaf ym 	<p>Nid oes modd rheoli'n gaeth dymheredd mannau awyr agored i gathod symud o gwmpas. Ni ddylid cadw cathod yn gaeth i ardaloedd o'r fath mewn tywydd a all beri cystudd iddynt.</p> <p>Dylai'r deunyddiau a ddefnyddir ar waliau allanol y llety cathod ddiogelu'n ddigonol rhag amrywiadau mewn tymheredd drwy gydol y flwyddyn.</p> <p>Pan fydd tymhereddau yn disgyn yn is na'r lefel a argymhellir, efallai y bydd defnyddio ffynonellau unigol o wres ar gyfer</p>

<p>mhob bloc o unedau ac yn yr uned wahanu.</p>	<p>cathod yn ddigonol. O dan rai amgylchiadau, bydd angen gwresogi cefndir ychwanegol hefyd.</p>
<p>2.5 Golau</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Yn ystod golau dydd rhaid bod golau yn cael ei ddarparu yn y manau ymarfer a chysgu er mwyn sicrhau bod pob rhan yn hollol weladwy. Lle y bo'n ymarferol, dylid defnyddio golau naturiol. b. Rhaid darparu goleuadau artiffisial yn y manau a ddefnyddir pan fydd wedi nosi. c. Rhaid gosod gorchuddion plastig clir ar bob golau artiffisial er mwyn sicrhau na chaiff cathod eu hanafu gan wydr wedi torri. 	<p>Bydd angen i gathod fod mewn amgylchedd sy'n darparu digon o olau yn ystod oriau golau dydd; dylid diffodd unrhyw oleuadau artiffisial yn ystod y nos er mwyn caniatáu patrymau cysgu naturiol.</p> <p>Bydd angen i oleuadau artiffisial fod ar gael er mwyn archwilio'r cathod yn drylwyr pan fydd yn dywyll.</p>
<p>2.6 Awyru</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Rhaid i fannau cysgu ac ymarfer gael eu hawyru drwy'r amser heb greu gormod o ddrafftiau yn y man gorwedd. 	<p>Dylai'r system awyru yn llety mewnol pob cath roi digon o awyr iach o ansawdd addas i gyfyngu ar lefelau arogleuon a'u lledaenu, nwyon gwenwynig, lluwch a chyfryngau heintus o bob math, ac er mwyn cael gwared ar wres a lleithder gormodol.</p> <p>Dylai'r system awyru fod wedi'i dylunio er mwyn osgoi drafftiau a sŵn niweidiol.</p>
<p>2.7 Glendid</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Rhaid cadw pob uned, coridor, man cyffredin, cegin ac ati yn lân ac ni ddylid caniatáu i faw na llwch ymgasglu a rhaid eu cynnal yn y fath fodd ag sy'n addas o ran gweithgarwch cynnal a chadw neu reoli heintiau a chysur y cathod. 	<p>Ceir rhestr o ddiheintyddion yn:</p> <p>http://disinfectants.defra.gov.uk/</p>

<ul style="list-style-type: none"> b. Rhaid darparu hambyrddau gwasarn sy'n cynnwys deunydd cymeradwy, sy'n hawdd eu glanhau ac sy'n anhydraidd. c. Rhaid i'r rhain gael eu gwagio a'u glanhau yn y bore a'u newid os oes angen ar unrhyw adeg yn ystod y dydd os gwelir eu bod yn frwnt iawn. d. Rhaid i bob man gorwedd fod yn lân ac yn sych. e. Rhaid i bob uned gael ei glanhau'n drylwyr a'i diheintio ar ôl dod yn wag neu bob saith diwrnod pa un bynnag sydd fyrraf. f. Rhaid i'r holl ffitiadau a deunydd gorwedd hefyd gael eu glanhau'n drylwyr a'u diheintio cyn aildefnydd. 	
<p>2.8 Difa Plâu</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Rhaid cymryd camau i sicrhau bod y llety yn rhydd o gnofilod, trychfilod a phlâu eraill; ac nad oes gan gathod unrhyw barasitiaid allanol. 	<p>Dylid dilyn canllawiau'r gwneuthurwr wrth ddefnyddio cynhyrchion rheoli er mwyn lleihau'r risg i gathod.</p>
<p>2.9 Draenio a Gwaredu Gwastraff</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Rhaid bod y llety wedi'i gysylltu â'r brif system ddraenio neu system gwaredu carthion leol gymeradwy. b. Rhaid adeiladu llawr mewnol pob uned newydd fel y bydd goleddf addas i sianel ddraenio orchuddiedig sydd wedi'i lleoli i dderbyn golchiadau'r llawr o bob uned a gollwng i gafn dal sy'n cysylltu â'r system draenio budr. Fel arall, rhaid i lawr y llety cathod gael ei adeiladu o ddeunydd llyfn, anhydraidd y gellir ei lanhau'n hawdd ac yn effeithiol. c. Rhaid darparu cyfleusterau ar gyfer derbyn, storio a gwaredu gwastraff yn briodol. 	<p>Dylai perchennog y llety cathod ofyn i Asiantaeth yr Amgylchedd am ganllawiau cyfredol ar ddulliau gwaredu priodol.</p> <p>Gallai'r rhain gynnwys lloriau teils, defnyddio bwced a mop, defnyddio cyn lleied o ddŵr â phosibl er mwyn osgoi dŵr ffo a sychu arwynebau'n gyflym.</p>

<p>d. Rhaid cymryd gofal arbennig i wahanu gwastraff sy'n dod o drin cathod sydd â chlefydau heintus neu eu trafod.</p> <p>e. Rhaid cytuno ar gyfleusterau gwaredu gwastraff anifeiliaid â'r Awdurdod Trwyddedu.</p>	
--	--

3. Deiet a Maeth

Rhaid darparu digon o fwyd a diod addas i bob cath sy'n cael ei lletya. Rhaid i ddŵr dihalog fod ar gael drwy'r amser a rhaid iddo gael ei newid bob dydd. Rhaid bod cyfleusterau paratoi bwyd digonol ar gael.

Amod Trwydded	Canllawiau
<p>3.1 Bwyd a Diod</p> <p>a. Rhaid darparu digon o fwyd addas i bob cath sy'n cael ei lletya yn unol â chyfarwyddiadau'r cleient.</p> <p>b. Rhaid i ddŵr dihalog fod ar gael drwy'r amser a rhaid iddo gael ei newid bob dydd.</p> <p>c. Rhaid bod llestri bwyta ac yfed o ddyluniad sy'n atal colli bwyd neu ddiod hyd y gellir yn ymarferol.</p> <p>d. Rhaid bod modd glanhau llestri yn hawdd, eu diheintio a'u cadw mewn cyflwr glân.</p>	<p>Efallai y bydd y perchennog yn eu darparu er mwyn osgoi newid sydyn yn neiet y gath a all achosi problemau treulio.</p>
<p>3.2 Cyfleusterau Storio a Pharatoi Bwyd</p> <p>a. Rhaid darparu cyfleusterau addas, sydd wedi'u hadeiladu a'u cynnal yn hylan, ar gyfer storio a pharatoi bwyd i'r cathod.</p> <p>b. Os caiff cig ffres a chig wedi'i goginio eu storio, rhaid i gyfleusterau oeri gael eu darparu. Rhaid osgoi achosion o halogi bwyd.</p> <p>c. Rhaid darparu sinc â dŵr rhedegog poeth ac oer ar gyfer golchi offer cegin a llestri bwyta ac yfed.</p>	<p>Gall y rhain fod mewn ystafell ar wahân neu mewn man dynodedig, a rhaid iddynt fod yn benodol i'r cathod sy'n cael eu lletya yn unig.</p> <p>Dylai fod modd glanhau a diheintio arwynebau'n hawdd yn ôl y gofyn a'u sychu'n gyflym. Mae angen cadw porthiant mewn ffordd briodol er mwyn sicrhau ei fod yn ffres ac yn sych ac nad oes risg y caiff ei halogi gan fermin.</p>

d. Rhaid darparu cynwysyddion ar gyfer storio bwydydd a rhaid iddynt gael eu hadeiladu a'u cynnal mewn cyflwr da rhag trychfilod a phlâu.	

4. Ymddygiad Arferol

Rhaid bod cathod yn gallu arddangos patrymau ymddygiad arferol bob amser. Rhaid iddynt gael cyfle i symud o gwmpas a chael eu goruchwyllo'n ddigonol.

Amod Trwydded	Canllawiau
<p>4.1 Cyfleusterau Ymarfer</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Rhaid bod modd i gathod symud yn ddirwystr rhwng y man gorwedd a'r man ymarfer bob amser, ac eithrio yn ystod y nos. b. Rhaid i'r holl fan ymarfer fod dan do. c. Ni chaniateir defnyddio manau ymarfer fel manau gorwedd. 	<p>Mae cathod, o ran eu natur, yn hoffi neidio a dringo ac edrych draw o fan uchel. Gan gadw hyn mewn cof, byddai amgylchedd amlhaenog 3D gyda silffoedd a rhodfeydd uchel yn enghreifftiau o'r ffordd y gellir cynnig amgylchedd diddorol i'r cathod.</p>
<p>4.2 Goruchwyllo</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Pan fo'r Trwyddedai yn absennol am beth amser yna rhaid i'r safle fod o dan oruchwyliaeth person addas a chymwys sy'n 16 oed o leiaf. b. Rhaid bod gan y sawl sy'n goruchwyllo wybodaeth drylwyr a manwl o'r amodau trwyddedu a rhaid iddynt gydymffurfio â hwy bob amser. c. Rhaid ymweld â'r cathod yn rheolaidd, fel y bo'n angenrheidiol o ran eu hiechyd, eu diogelwch a'u lles. 	<p>Bydd angen i unrhyw un sy'n goruchwyllo'r cathod feddu ar ddigon o wybodaeth a phrofiad er mwyn gallu trafod y cathod mewn ffordd gywir a diogel. Rhaid iddynt allu adnabod hefyd p'un a yw ymddygiad cath yn awgrymu bod problem a gweithredu'n unol â hynny.</p> <p>Dylai'r staff gael cyfle i ddarllen y Cod Ymarfer ar gyfer Lles Cathod (Llywodraeth Cymru) ac ymglyfarwyddo ag ef, ynghyd â'r holl ddeddfwriaeth berthnasol arall.</p> <p>Gallai unrhyw achos o beidio â chydymffurfio ag amodau'r</p>

	<p>drwydded adlewyrchu'n anffafriol ar lefel cymhwysedd staff goruchwyllo.</p> <p>Mae darparwyr hyfforddiant achrededig yn cynnig cyrsiau perthnasol a all fod yn fuddiol i'r staff, ym marn y trwyddedai.</p> <p>Dylai ymweld yn rheolaidd olygu ymweld o leiaf deirgwaith y dydd.</p>
<p>4.3 Y Nifer Fwyaf o Gathod y Gellir eu Lletya a Gofynion Staffio</p> <ol style="list-style-type: none"> a. Nodir y nifer fwyaf o gathod y gellir eu cadw ar unrhyw adeg benodol ar y drwydded ac ni chaniateir cadw mwy na hynny. b. O dan unrhyw amgylchiadau, ni fydd cyfanswm nifer y cathod ar y drwydded yn fwy na 40 am bob gweinydd LLAWN amser ac 20 am bob gweinydd RHAN amser sy'n gweithio yn y sefydliad lletya. c. Caiff nifer y cathod y caniateir eu lletya ei chwtdogi os bydd methiant i gydymffurfio â gofynion eraill y drwydded. d. Rhaid darparu uned ar wahân ar gyfer pob cath ond gall cathod o'r un cartref rannu uned drwy gydsyniad llafar perchennog y cathod, ar yr amod ei bod yn ddigon mawr i fod yn gyfforddus iddynt. 	<p>Dylai nifer y staff fod yn ddigonol i sicrhau bod pob cath yn cael digon o sylw unigol er mwyn diwallu ei hanghenion iechyd a lles tra bydd yn cael ei lletya.</p> <p>Bydd yr awdurdod trwyddedu yn ystyried y llety yn ei gyfanrwydd; i gynnwys y llety sydd ar gael, cyfleusterau ymarfer, cydymffurfiaeth â gofynion iechyd a lles a lefel y gydymffurfiaeth o hyd â'r drwydded.</p> <p>Pan na fydd yr awdurdodau trwyddedu yn fodlon ar allu'r darpar ddeiliad trwydded, neu'r deiliad trwydded presennol, dylent leihau nifer y cathod y gall gweinydd ofalu amdanynt. Gall tystiolaeth gynnwys methiant i gydymffurfio ag amodau'r drwydded e.e. diffyg hylendid.</p>

5. Iechyd a Lles

Rhaid cymryd rhagofalon rhesymol i atal a rheoli lledaeniad clefydau heintus. Rhaid i unrhyw anifail sâl neu anafedig gael gofal a thriniaeth briodol yn ddi-oed. Bydd angen cyfleusterau gwahanu, cyfarpar cymorth cyntaf a mesurau diogelwch tân.

--	--

Amod Trwydded	Canllawiau
<p>5.1 Cofrestru â Milfeddyg</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Rhaid i bob sefydliad lletya gofrestru â milfeddygfa a sicrhau bod y manylion llawn ar gael i'r Awdurdod Trwyddedu. b. Rhaid galw am filfeddyg y llety cathod os oes arwyddion o glefyd, anaf neu salwch. c. Pan fydd unrhyw gath yn sâl neu'n anafedig rhaid i unrhyw gyfarwyddiadau a roddwyd gan filfeddyg i'w thrin gael eu dilyn yn gaeth. 	<p>Mae cyfeiriadau milfeddygfeydd ar gael gan Goleg Brenhinol y Milfeddygon: http://www.rcvs.org.uk/FindAVet</p>
<p>5.2 Rheoli Clefydau a Brechu</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Rhaid cymryd rhagofalon rhesymol i atal a rheoli lledaeniad clefydau heintus a pharasitiaid ymhlith cathod, y staff ac ymwelwyr. b. Ar gyfer cathod sy'n cael eu lletya neu sy'n preswyllo yn y llety cathod bydd angen cofnod cyfredol o ddiogelwch a gymeradwywyd gan filfeddyg rhag enteritis heintus cathod, clefyd anadlol cathod, FeLV a chlefydau perthnasol eraill. c. Rhaid hysbysu'r Awdurdod Trwyddedu am farwolaeth unrhyw anifail ar y safle. Rhaid i'r Trwyddedai wneud trefniadau i'r corff gael ei storio mewn milfeddygfa nes bod y perchennog yn dychwelyd. 	<p>Gall rhagofalon digonol gynnwys brechiadau atgyfnerthu blynyddol ac unrhyw fesurau ataliol eraill yn ôl disgrisiwn y trwyddedai. Ym mhob achos, dylid ymgynghori â milfeddyg.</p>
<p>5.3 Cyfleusterau Gwahanu</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Rhaid bod cyfleusterau gwahanu ar gael a rhaid iddynt gydymffurfio ag amodau eraill y drwydded ond mae rhaid iddynt hefyd fod ar wahân yn ffisegol. 	<p>Yn yr achos cyntaf, dylid defnyddio cyfleusterau gwahanu os oes gan staff y llety cathod unrhyw bryderon o ran iechyd cath cyn cysylltu â milfeddyg.</p>

<ul style="list-style-type: none"> b. Rhaid i'r cyfleusterau gwahanu hyn fod o leiaf 5 metr i ffwrdd o unedau eraill y llety cathod (gweler hefyd 2.4 Tymheredd a Gwresogi). c. Rhaid defnyddio cyfleusterau gwahanu os amheuir achos o glefyd heintus. d. Rhaid darparu cyfleusterau digonol i atal clefydau heintus rhag ymledu rhwng yr uned wahanu ac unedau eraill. Rhaid i'r rhain gynnwys trochfa ddiheintio i'r traed a chyfarpar diogelu personol i'w defnyddio yn y cyfleuster gwahanu yn unig. e. Rhaid golchi'r dwylo ar ôl gadael y cyfleusterau gwahanu cyn ymweld ag unedau eraill. 	<p>Dylid dynodi unigolyn i ymdrin â chathod sydd wedi'u gwahanu a all sicrhau ei fod/bod yn ysgwyddo'r cyfrifoldeb am leihau'r risg y caiff unrhyw gathod eraill ar y safle eu heintio. Dylai hyn gynnwys mesurau bioddiogelwch sylfaenol, gan gynnwys golchi'r dwylo, diheintio esgidiau a newid dillad (yn enwedig os yw'r clefyd wedi'i gadarnhau) wrth fynd i mewn i'r cyfleuster a'i adael.</p> <p>Mae rhestr o ddiheintyddion cymeradwy ar gael yn:</p> <p>http://disinfectants.defra.gov.uk/</p>
<p>5.4. Gofynion Amrywiol</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Rhaid i focs cymorth cyntaf â digon o eitemau sy'n addas i'w defnyddio ar gathod fod ar gael ar y safle a rhaid iddo fod yn hygyrch. b. Os bydd cath yn dianc o lety cathod neu'n mynd ar goll, rhaid i drwyddedeion roi gwybod i'r Awdurdod Trwyddedu cyn gynted ag y bo'n ymarferol a heb ormod o oedi. Rhaid rhoi manylion llawn am ddyddiad, amser, lleoliad ac amgylchiadau'r digwyddiad, disgrifiad o'r gath, manylion llawn y perchennog, ac unrhyw gamau y mae'r trwyddedai eisoes wedi'u cymryd i ddod o hyd i'r gath i'r awdurdod trwyddedu. 	<p>Mae'n rhan fwyaf o awdurdodau yn gweithredu llinell frys "y tu allan i oriau". Gellir rhoi gwybod i'r cyfleuster hwn yn y lle cyntaf os na allwch gysylltu â'ch Awdurdod Trwyddedu.</p>
<p>5.5 Cludo Cathod</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Rhaid i drwyddedeion sy'n cynnig gwasanaethau cludo a danfon sicrhau bod y cerbydau a ddefnyddir yn 	<p>Mae'r ddeddfwriaeth yn diffinio'r rheoliadau er mwyn sicrhau 'Lles Anifeiliaid wrth eu Cludo'. Gallwch ofyn i'ch arolygydd</p>

<p>cydymffurfio â'r rheoliadau Lles Anifeiliaid wrth eu Cludo presennol.</p> <ul style="list-style-type: none"> b. Rhaid i bob cerbyd a ddefnyddir gan y llety cathod i gludo cathod gael ei gadw'n lân. c. Rhaid i gathod gael eu cludo mewn cewyll/basgedi neu flychau o faint a gwneuthuriad digonol (gan gynnwys rhwystrau tisian er mwyn rheoli lledaeniad clefydau heintus), sydd wedi'u hawyru'n ddigonol. d. Rhaid i bob cerbyd fod yn ddiogel. 	<p>trwyddedu am fanylion y rheoliadau presennol. Mae'r enghreifftiau yn cynnwys y canlynol: cawell/cewyll wedi'i ddiogelu/wedi'u diogelu ac wedi'i awyru/wedi'u hawyru'n addas. Yn ogystal â'r gofyniad i ddal awdurdodiad cludwr.</p>
<p>5.6 Diogelwch rhag Tân</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Rhaid rhoi cynllun tân a gwacáu mewn argyfwng ar waith, y mae'n rhaid hysbysu'r staff ohono. b. Rhaid i hwn gael ei osod lle y gall y staff ei weld. c. Rhaid bod dull digonol o seinio rhybudd os bydd tân neu argyfwng arall. d. Dylai'r weithdrefn hon gynnwys cyfarwyddiadau o ran i ble y dylid symud y cathod. e. Rhaid i offer diffodd tân a synwryddion gael eu cynnal a'u cadw'n briodol a bydd angen rhoi gwasanaeth i ddiffoddwyr tân neu gael rhai newydd yn ôl yr angen. f. Rhaid cadw pob gosodiad ac offer trydanol mewn cyflwr diogel. g. Dylai fod system torrwr cylched cerrynt gweddillol ar bob bloc o unedau. h. Ni ddylid gosod cyfarpar gwresogi mewn lleoliad nac mewn modd lle y gall achosi perygl tân, neu risg i gathod. i. Rhaid cymryd rhagofalon i atal deunydd a all achosi perygl tân rhag ymgasglu. 	<p>Yn achos rhagofalon tân bydd angen ystyried hefyd: Mynediad o ran Diffodd Tân a Chyflenwadau Dŵr, Ffyrdd o Ddianc, Arwyddion Dim Smygu, Gosodiadau Trydanol, offer diffodd tân a hysbysiadau. Am fanylion llawn cyfeiriwch at Atodlen B a atodir.</p>
<p>5.7 Diogelwch Cyfarpar Trydanol</p>	

<p>a. Rhaid i chi sicrhau bod pob system drydanol yn cael ei hadeiladu a'i chynnal yn ddigonol, er mwyn atal perygl, i'r graddau y mae'n rhesymol ymarferol, yn unol â Rheoliadau Trydan yn y Gweithle 1989.</p>	<p>I'ch helpu i gydymffurfio â'r rheoliadau gweler Atodlen C a atodir.</p>
---	--

6. Cadw Cofnodion

Rhaid cadw cofnodion yn unol â gofynion y ddeddfwriaeth sy'n nodi'r wybodaeth berthnasol am bob cath sy'n cael ei lletya, gan gyfeirio at rif uned unigol y gath, er mwyn i'r staff fod yn gwbl ymwybodol o ofynion unigol pob cath.

Amod Trwydded	Canllawiau
<p>6.1 Cofrestr</p> <p>a. Rhaid cadw cofrestr o bob cath sy'n cael ei lletya. Mae'n rhaid i'r wybodaeth a gedwir gynnwys y canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dyddiad cyrraedd a rhif yr uned • enw'r gath, ac unrhyw nodau adnabod. • disgrifiad, brîd, oedran a rhyw'r gath • enw, cyfeiriad a rhif ffôn y perchennog neu'r ceidwad • enw, cyfeiriad a rhif ffôn enw cyswllt tra bydd y gath yn cael ei lletya • enw, cyfeiriad a rhif ffôn milfeddyg y gath • dyddiad gadael arfaethedig a gwirioneddol • gofynion iechyd, lles a maeth <p>b. Rhaid i gofnodion fod ar gael am o leiaf 24 mis a'u cadw yn y fath fodd ag y bydd yn galluogi swyddog awdurdodedig i ddod o hyd i wybodaeth o'r fath yn hawdd.</p> <p>c. Os caiff cofnodion eu cadw ar gyfrifiadur, rhaid cadw copi</p>	<p>Rhaid i'r gofrestr fod mewn fformat sy'n glir ac yn hawdd ei ddeall gan unrhyw aelod o staff a'r arolygydd trwyddedu.</p>

<p>caled.</p> <p>d. Rhaid i'r gofrestr hefyd fod ar gael bob amser i aelodau o staff y llety cathod.</p>	
<p>6.2 Adnabod Unedau</p> <p>a. Rhaid i bob uned gael ei rhifo'n glir.</p> <p>b. Rhaid arddangos ar bob uned enw'r gath sy'n preswyllo yno ar y pryd ynghyd â disgrifiad ohoni, neu fel arall ar fwrdd gwyn/du ym mhob bloc o unedau, gyda rhif yr uned a manylion y gath wedi'u hysgrifennu'n glir arno.</p>	<p>Gellir gwneud hyn yn syml drwy ddefnyddio cerdyn maint cerdyn post sy'n cynnwys enw a lliw/brîd y gath (o leiaf), a atodir i du blaen pob llety cathod fel y bo'n briodol.</p> <p>Gall bwrdd gwyn/du sy'n cynnwys rhif pob uned a manylion y gath/cathod sy'n preswyllo yno ar y pryd, h.y. enw, lliw/ brîd, gofynion deietegol neu arbennig roi 'cipolwg' ar yr holl gathod sy'n cael eu lletya yn y bloc o unedau ei hun.</p>

7. Deddf Lles Anifeiliaid 2006

Mae adran 9 o'r Ddeddf uchod yn gosod dyletswydd gofal ar y sawl sy'n gyfrifol am anifail. Mae'r Ddeddf yn nodi bod person yn cyflawni trosedd os nad yw'n cymryd camau rhesymol i ddiwallu anghenion yr anifail hwynnw. Er mwyn i chi gydymffurfio â'r dyletswyddau hyn, mae'r Cyngor wedi nodi gofynion penodol a chanllawiau y mae'n rhaid i chi eu dilyn.

Os bydd achos posibl o dorri Dyletswydd Gofal o dan Ddeddf Lles Anifeiliaid 2006, gall y cyngor, yn ôl ei ddisgresiwn, gyhoeddi Hysbysiad Gwella i unioni'r broblem.

Amodau Trwyddedu	Canllawiau
7.1 Meddyginiaeth Reolaidd	

<p>a. Pan fo angen meddyginiaeth neu driniaeth reolaidd/ddyddiol ar gath sy'n cael ei lletya rhaid iddi gael ei rhoi gan unigolyn cymwys ac addas.</p> <p>b. Rhaid trafod yn llawn faint o feddyginiaeth i'w rhoi a pha mor aml a chofnodi hynny cyn arhosiad y gath.</p>	<p>Mae'n arfer da i'r trwyddedai fynnu cael tystiolaeth ysgrifenedig o ran unrhyw ofynion o ran meddyginiaeth er mwyn diogelu iechyd a lles y gath a diogelu ei hun os bydd unrhyw broblemau yn y dyfodol.</p>
<p>7.2 Cymdeithasoli</p> <p>a. Rhaid rhoi cyfle i bob cath ryngweithio'n ddyddiol a chael ei hysgogi.</p>	<p>Dylid rhoi cyfleoedd priodol i symud o gwmpas, chwarae a chael mathau eraill o gysylltiad â phobl er mwyn sicrhau bod cathod yn cael digon o gysylltiad â phobl. I'r graddau y mae hynny'n ymarferol, yn ddiogel ac yn gymesur â hyd yr arhosiad yn y llety cathod.</p>
<p>7.3 Ysgogiad Gweledol ac Ategolion</p> <p>a. Wrth adeiladu llety cathod newydd, neu ychwanegu at lety cathod sy'n bodoli eisoes neu ei adnewyddu, dylai adeiladau gael eu codi yn y fath fodd ag y byddant yn cynnig ysgogiad gweledol i'r cathod sy'n cael eu lletya ac yn tynnu eu sylw, lle y bo'n briodol.</p> <p>b. Rhaid sicrhau bod ategolion y gall cath ymwneud â nhw'n ffisegol fel pyst craffu a theganau gweithgarwch ar gael er mwyn gwella'r amgylchedd a lleihau diflastod.</p>	<p>Wrth ddylunio adeilad llety cathod, bydd 'golygfa' o bob uned yn fodd i roi ysgogiad gweledol.</p> <p>Gall teganau gweithgarwch gynnwys: bwydwyr pos a theganau rholio ysgafn neu unrhyw degan diogel, addas sy'n annog nodweddion ymddygiad naturiol y gath megis hela/dal ysglyfaeth.</p>

<p>Argymhelliad</p>	<p>Canllawiau</p>
<p>Polisi Yswiriant</p> <p>Argymhellir yn gryf y dylai pob sefydliad lletya drefnu yswiriant</p>	<p>Dylai'r yswiriant ddarparu ar gyfer pob math o anffawd a all</p>

cynhwysfawr a digonol.	ddigwydd i gath, megis gofal brys gan filfeddyg, colli cath, atebolrwydd trydydd parti ac atebolrwydd cyflogwr lle y bo'n gymwys.
------------------------	---

MATERION ERAILL SY’N YMWNEUD Â GWEITHREDU LLETY TRWYDDEDIG.

A. GWEITHDREFN APELIO

Deddf Lletya Anifeiliaid 1963 - Adran 1 (4)

Any person aggrieved by the refusal of a local authority to grant such a licence, or by any condition subject to which such a licence is proposed to be granted, may appeal to a magistrates’ court; and the court may on such an appeal give such directions with respect to the issue of a licence or, as the case may be, with respect to the conditions subject to which a licence is to be granted as it thinks proper.

B. CANLLAWIAU RHAGOFALON TÂN

Darperir y wybodaeth ganlynol i drwyddedeion, i’w helpu i gydymffurfio â’r gofynion o ran rhagofalon tân a nodir yn amodau trwydded y Cyngor sy’n ei gwneud yn ofynnol i gamau priodol gael eu cymryd i ddiogelu anifeiliaid os bydd tân neu argyfwng arall.

Nod y canllawiau yw sicrhau bod y ffyrdd o ddianc a rhagofalon tân cysylltiedig yn ddigonol ar gyfer deiliaid dynol. Dylid cofio bod gofynion diogelwch tân ar gyfer pobl wedi’u cwmpasu mewn deddfwriaeth arall o bosibl.

Rhaid ystyried y materion canlynol:

1. Mynediad o ran Diffodd Tân a Chyflenwadau Dŵr - Dylai fod mynediad da (o leiaf 3.7m o led) i beiriannau tân gyrraed pob hydrant a ffynonellau eraill o ddŵr a dylid darparu lleiniau caled. Dylai bwrdd enw’r safle gael ei arddangos yn glir wrth ymyl y ffordd fynediad agosaf.
2. Ffyrdd o Ddianc - Dylai’r llwybrau dianc i anifeiliaid gael eu cynllunio fel y bydd modd iddynt redeg allan yn syth o adeiladau, gyda chyn lleied o gymorth â phosibl gan bobl. Dylai drysau corlannau gael eu trefnu fel y gall anifeiliaid gael eu symud o’r adeilad yn gyflym a dylid osgoi troeon llym, rhwystrau a rampiau yn y llwybrau dianc hyd y gellir.
 - a) Dylai allanfeydd pob safle fod yn ddigon llydan ac uchel er mwyn rhoi mynediad hawdd at yr anifeiliaid drwy’r amser.
 - b) Dylai fod modd agor yr allanfeydd yn hawdd o’r tu mewn heb ddefnyddio allwedd.

c) Os bydd angen, dylid darparu bod modd cysylltu â deiliad allwedd yn hawdd.
Mewn adeiladau sydd dros 18 metr o hyd neu lle mae cryn nifer o anifeiliaid yn cael eu lletya, dylid darparu o leiaf ddwy allanfa a'u lleoli mor bell i ffwrdd oddi wrth ei gilydd â phosibl. Ni ddylai'r pellter teithio fod yn fwy na 45 metr.

3. Arwyddion Dim Smygu - Dylid arddangos hysbysiadau dim smygu wrth ymyl gwair a gwellt a lle y bo'n ymarferol dylid cymryd rhagofalon ymarferol rhag mynediad heb awdurdod, yn enwedig gan blant.
4. Gosodiadau Trydanol - dylai gosodiadau trydanol, gan gynnwys lampau, gael eu glanhau'n rheolaidd er mwyn osgoi gormod o luwch. Dylai cyfarpar trydanol, peiriannau gwresogi ac ati gael eu lleoli a'u clymu'n sownd er mwyn sicrhau eu bod yn bellter diogel oddi wrth unrhyw ddeunydd gorwedd llosgadwy sy'n debygol o gronni.
5. Offer Diffodd Tân
 - a. Diffoddwyr Tân Cludadwy - Argymhellir y canlynol fel gofyniad sylfaenol:
 - Bydd angen o leiaf 2 ddiffoddydd tân 9 litr ar gyfer adeiladau o dan 200 metr sgwâr. Ar gyfer adeiladau dros 200 metr sgwâr rhaid darparu ddiffoddydd tân ychwanegol am bob 200 metr sgwâr ychwanegol neu ran o hynny.
 - Rhaid i ddiffoddwyr tân cludadwy gydymffurfio â gofynion BS EN 3 a chael eu gosod a'u cynnal a'u cadw yn unol â'r argymhellion a roddir yn BS 5306.
 - Yn dibynnu ar ganlyniad eich asesiad risgiau tân, efallai y bydd modd lleihau hyn i un ddiffoddydd mewn safle bach iawn y mae ei arwynebedd llawr yn llai na 90m².
 - **Ni ddylid** defnyddio ddiffoddwyr tân sy'n swllyd pan gânt eu gweithredu e.e. CO₂, neu gymylau mawr o bowdr sych, wrth ymyl anifeiliaid.
 - b. Olwyni Piben Tân - Gellir darparu olwyni piben tân yn lle ddiffoddwyr tân cludadwy. Dylai fod o leiaf un biben ar gyfer pob 800 metr sgwâr o arwynebedd neu ran o hynny. Dylai gydymffurfio â BS 5306: Rhan 1. Gall pibau golchi fod yn dderbyniol ar yr amod bod llif cyson o ddŵr sy'n gallu cynhyrchu chwistrell o ddŵr o 5 metr i ffwrdd o leiaf. Ni ddylai olwyni piben tân fod yn fwy na 45m o hyd a dylid eu lleoli fel y gall y ffroenell gyrraedd o fewn 6m i bob rhan o'r safle a ddiogelir.
6. Hysbysiadau Tân - Dylai pob aelod o staff yn y llety cathod fod yn gyfarwydd â pha gamau y mae'n rhaid eu cymryd os bydd tân. Dylid darparu

hysbysiad ysgrifenedig, clir mewn man amlwg sy'n nodi'r camau i'w cymryd os bydd tân a lleoliad y ffôn agosaf. Gall yr hysbysiad hwn gynnwys y canlynol:

“Os gwelwch dân, sicrhewch fod yr adeilad dan sylw yn cael ei wagio.

Ffoniwch y Frigâd Dân {mae'r ffôn agosaf yn

Ceisiwch ddiffodd y tân drwy ddefnyddio'r offer diffodd tân a ddarperir, os yw'n ddiogel i chi wneud hynny ac ati”

7. *Cyfeirnod Map yr Arolwg Ordnans - Dylid nodi rhif cyfeirnod map yr Arolwg Ordnans ar gyfer y safle a'i arddangos ar yr Hysbysiad Tân a ddarperir.*

Mae **Gorchymyn Diwygio Rheoleiddio (Diogelwch Tân) 2005** yn ei gwneud yn ofynnol i roi'r rhagofalon tân angenrheidiol ar waith er mwyn diogelu'r unigolion perthnasol os bydd tân, ac yn ardal pob safle y mae'r ddeddfwriaeth yn gymwys iddo.

Y 'person cyfrifol' sy'n gyfrifol am gydymffurfiaeth â'r gorchymyn. Mewn gweithle, y cyflogwr ac unrhyw berson arall sy'n rheoli unrhyw ran o'r safle, e.e. y deiliad neu'r perchennog, yw'r person cyfrifol. Ym mhob safle arall, y person(au) sy'n rheoli'r safle fydd yn gyfrifol.

Mae'n rhaid i'r person cyfrifol wneud y canlynol:

Cynnal Aseiad Risgiau Tân, y mae'n rhaid cofnodi'r canfyddiadau arwyddocaol sy'n deillio ohono os cyflogir pump neu fwy o bobl, os yw'r safle wedi'i drwyddedu neu os oes hysbysiad addasiadau mewn grym.

Er mwyn eich cynorthwyo ymhellach, mae'r Fire Safety Guide to Animal Premises and Stables (ISBN: 978 1 85112 884 6) ar gael gan y llyfrfa neu drwy wefan yr Adran Cymunedau a Llywodraeth Leol (www.communities.gov.uk).

C. IECHYD A DIOGELWCH

Mae cyfraith iechyd a diogelwch yn gymwys i bob busnes, ni waeth pa mor fach. Fel cyflogwr neu berson hunangyflogedig, chi sy'n gyfrifol am iechyd a diogelwch yn eich busnes. Mae angen i chi gymryd y camau cywir i leihau'r risgiau a berir gan beryglon yn y gweithle a darparu amgylchedd gwaith diogel.

Ceir canllaw "Health and Safety made simple". Mae'r canllaw hwn yn gwneud bywyd yn haws i chi drwy ddarparu'r wybodaeth sylfaenol am yr hyn y mae angen i chi ei wneud mewn un man. Bydd yn eich helpu i ddechrau rheoli iechyd a diogelwch yn eich busnes.

Ar gyfer gweithgareddau gwaith, efallai y bydd angen i chi wneud pethau ychwanegol er mwyn sicrhau eich bod yn cydymffurfio â'r gyfraith. Mae rhagor o ganllawiau ar bynciau penodol, megis rheoli asbestos, atal salwch oherwydd cyswllt ag anifeiliaid ac ati, ac asesiadau risg enghreifftiol ar gael ar-lein yn www.hse.gov.uk. Gallwch hefyd gysylltu â thîm diogelwch Cyngor Sir Penfro drwy ffonio 01437 775179 a gofyn am y swyddog ar ddyletswydd neu drwy anfon e-bost atom yn health&safety@pembrokeshire.gov.uk.

Gellir lawrlwytho'r daflen "Health and Safety made simple" drwy ddilyn y ddolen hon:
<http://www.hse.gov.uk/pubns/indg449.pdf>